

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 7 Din 11.01.2023

Dosar nr.: 419/2021

Petiția nr.: 3757/18.05.2021

Petentă:

Reclamat: Direcția Generală Poliția Locală Municipiul Constanța

Obiect: lezarea demnității personale a petentei prin afirmații jignitoare („doar e din H.C., cum dracu să își facă bilet?”, „că dacă îți f** una!”), legate de culoarea pielii petentei și de faptul că locuiește într-un cartier social

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

Direcția Generală Poliția Locală Municipiul Constanța, cu sediul în mun.Constanța, str. Amzacea nr. 13, jud. Constanța și adresă de e-mail: politia.locala@primaria-constanta.ro

cu comunicarea actelor procedurale la locul de muncă (Direcția Generală Poliția Locală Municipiul Constanța, cu sediul în mun. Constanța, str. Amzacea nr. 13, jud. Constanța); adresă de e-mail: politia.locala@primaria-constanta.ro

II. Procedura de citare a părților

3. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4. Prin adresa înregistrată sub nr. 3757/22.06.2021 a fost citată petentă, iar prin adresa înregistrată sub nr. 4751/22.06.2021 au fost citate părțile reclamate pentru termenul de audiere stabilit de către Consiliu la data de 29.06.2021, ora 14.30, ședința de audiere desfășurându-se online pe aplicația Zoom, în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea virusului SARS-CoV-2. Citația nr. 3757/22.06.2021 a fost transmisă petentei cu poșta română, cu formular de confirmare de primire, la dosar existând dovada primirii corespondenței. Citațiile nr. 4751/22.06.2021

au fost transmise părților reclamate cu poșta militară. Citațiile au fost de asemenea transmise părților prin e-mail, existând la dosar dovada transmiterii.

5. Procedură legal îndeplinită.

6. La termenul de audieri părțile au fost prezente.

7. Prin adresa înregistrată sub nr. 4851/28.06.2021 petenta a depus material probatoriu.

8. Prin adresa înregistrată sub nr. 5387/19.07.2021 petenta a depus Note scrise.

9. Prin adresa înregistrată sub nr. 4884/29.06.2021 partea reclamată a depus un punct de vedere (care a fost transmis petentei prin adresa nr. 7064/22.09.2021).

10. Prin adresa înregistrată sub nr. 4884/29.06.2021 partea reclamată Direcția Generală Poliția Locală Municipiul Constanța a depus un punct de vedere (care a fost transmis petentei prin adresa nr. 7064/22.09.2021).

11. Prin adresa înregistrată sub nr. 7064/22.09.2022 s-a comunicat părților posibilitatea de a formula concluzii scrise raportat la aspectele invocate pe parcursul soluționării petiției.

12. Prin adresa înregistrată sub nr. 7795/18.10.2021 petenta a depus concluzii scrise.

13. În data de 31.10.2022 petenta a depus prin serviciul expres prioripost Poșta Română un CD conținând o înregistrare video-audio.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerile petentei

14. Prin petiția înregistrată sub nr. 3757/18.05.2021, petenta susține că în data de 28.04.2021 a urcat în mijlocul de transport linia 44, stația Maritimo, pentru a se deplasa spre casă, venind de la medicul specialist.

15. Petenta menționează că, după ce a urcat în tramvai, a considerat să se așeze pe scaun pentru un minut, pentru ameliorarea durerii de mijloc, moment în care au urcat controloarele RATC pentru verificarea biletelor de călătorie; la verificare a spus că are bilet, dar că nu a avut timpul necesar pentru compostarea biletului, motivând problema sa de sănătate; controloarele nu au fost tolerante, îndreptând-o către 3 agenți de la Poliția Locală pentru verificarea actului de identitate și pentru plasarea amenzii contravenționale. În continuare, petenta susține că a fost urcată în alt autobuz, unde a prezentat actul de identitate agentei; agenții de la Poliția Locală au întrebat-o de ce nu a compostat biletul și, ca urmare, și-a prezentat din nou motivul privind starea de sănătate. Petenta precizează că, în timp ce agenta M.A. îi verifica datele din actul de identitate, aceasta a constatat că este locatară în Henry Coandă, aducând la cunoștința colegului ei acest aspect într-un mod jignitor („doar e din H.C., cum dracu să își facă bilet?”)

16. Petenta susține că, la semnarea contravenției, agenta M.A. a întrebat-o dacă are mențiuni doar pentru a-și face datoria, nicidecum ca să îi permită să scrie motivul pentru care nu a reușit să composteze biletul, încercând să o forțeze doar să semneze. Petenta menționează că agenta nu a binevoit să îi explice, ca unei persoane care nu cunoaște procedura, că dumneaei îi revenea obligația să semneze, iar agentei îi revinea sarcina de a scrie mențiunile sale, astfel că aceasta a început să i se adreseze într-un

Într-un mod foarte agresiv verbal, aducându-i injurii și folosind cuvinte jargoane sub formă de amenințare („că dacă îți f** una!”) în momentul în care a luat pixul de la acesta și a dorit să completeze rubrica mențiuni.

17. Petenta susține că, în timpul amenințărilor, fiindu-i frică să nu fie lovită de către unul din angajații primăriei, a deschis telefonul și a filmat-o pe agenta M.A.. Petenta menționează că, deși la urcare în autobuz a fost atenționată să nu se așeze jos și să stea în picioare pentru păstrarea distanței, totuși, în momentul când a deschis telefonul, unul dintre agenți nu a mai ținut cont de distanțare și s-a așezat în spatele său. Petenta precizează că, pe tot parcursul interacțiunii sale cu agenta M.A., dumneai nu a dat niciun semn de agresiune, nu a amenințat-o și nu a jignit-o, adresându-i-se civilizată, chiar atenționând-o că o filmează.

18. Petenta menționează că, prin comportamentul agresiv și abuziv de care a dat dovadă, agenta M.A. a făcut abuz de funcția și de uniforma sa și a discriminat-o, a etichetat-o și a agresat-o pe motiv că este locatar al cartierului Henry Coandă și pentru că era singură în acel moment, lipsită de apărare.

19. Petenta precizează că acel cartier nou numit Henry Coandă este locuit de populație majoritară de etnie romă precum și de câțiva români și turci și că agenta Mina Andreea a avut un comportament discriminator față de dumneai pentru că este mai brunetă și pentru că locuiește în acel cartier.

20. Petenta menționează că a făcut plângere în instanță pentru rezolvarea abuzului în caz judiciar.

21. Petenta susține că populația cartierului Henry Coandă este defavorizată de populația română, ca mentalitate, indivizii fiind discriminați și etichetați, fiind considerați țigani.

22. Prin adresa înregistrată sub nr. 5387/19.07.2021, petenta solicită ca, în situația în care va mai avea loc o audiere, T. de la Poliția Locală să nu mai fie acceptat ca martor pentru următoarele motive: acesta nu a fost martor la fața locului; prin participarea sa la audieri nu face decât să își influențeze și să își protejeze colega Mina Andreea; nu îndeplinește și nu exercită o funcție care să îi ateste dreptul de a participa la audieri, respectiv nu este consilier juridic; nu a avut potențial și capacitate de a soluționa în mod responsabil, corect și cinstit cazul cu privire la abuzurile săvârșite de către colega dumnealui, dovedind iresponsabilitate față de petentă - locuitor al Municipiului Constanța.

23. Petenta precizează că polițistul T. a soluționat cererea sa adresată DGPL și că în cuprinsul răspunsului a arătat că nu sunt probe, iar la audierea de la CNCD a menționat că deține probe cu privire la faptul că petenta ar avea amenzi și un filmuleț pe care nu l-a menționat în răspunsul său către petentă.

24. În continuare petenta solicită să i se pună la dispoziție înregistrarea audio-video realizată de unul din agenții de poliție de la fața locului, înregistrare din care s-ar putea observa că au mai fost prezente 2 persoane, respectiv un jandarm și un agent de la poliția locală. De asemenea, petenta solicită audierea respectivelor persoane.

25. Petenta precizează că din înregistrarea audio-video realizată de unul din agenții de poliție de la fața locului s-ar putea observa că dumneai nu a avut un comportament ieșit din comun și s-ar dovedi că nu a agresat-o fizic pe agenta M.A.,

venind peste ea și că nu a tras de suportul care susține foaia de contravenție (în filmuleț se vede clar că acel suport nu este distrus).

26. Petenta precizează că, în situația în care ar fi dat dovadă de comportamentul descris de agenta M.A., cu siguranță ar fi primit sancțiune contravențională pentru agresivitate verbală, fizică, injurii sau pentru distrugerea aparatelor din dotare ale polițiștilor și nu doar o amendă în cuantum de 100 lei pentru lipsa biletului de călătorie.

27. Prin adresa înregistrată sub nr. 7795/18.10.2021 privind depunerea de concluzii scrise, petenta a solicitat analizarea imaginilor din înregistrarea vide-audio depusă la dosarul cauzei, în vederea constatării faptului că la fata locului s-au aflat 3 martori, mai exact un jandarm și doi agenți (bărbați) din cadrul Poliției Locale.

28. Petenta precizează că, din înscrisurile depuse de către părțile reclamate, rezultă că s-a întocmit doar un raport, acela al polițistului local M.I., neexistând raportul celui de al doilea polițist local și al lucratorului din cadrul Jandarmeriei Române.

29. Petenta susține că jandarmul aflat la fața locului nu a intervenit în momentul în care un agenta din cadrul Poliției Locale a avut un comportament agresiv verbal față de dumneaei, considerând că acesta nu a dorit să știrbească autoritatea agentului și a instituției din care făcea parte, și mai mult, neputând să acționeze împotriva unui coleg.

30. În continuare petenta reiterează cele susținute în plângerea sa, adăugând următoarele:

- în cartierul Henry Coanda din Constanța locuiesc persoane cu probleme sociale și într-o proporție majoritară locuiesc persoane de etnie romă;
- a fost jignită, discriminată, pe motiv ca locuiește în cartierul Henry Coandă;
- agenta M.A. a încercat să o intimideze și să o sperie doar pentru că locuiește în cartierul Henry Coandă, iar în momentul în care a început să filmeze și sa o întrebe de ce a avut un comportat neadecvat, aceasta a negat comportamentul sau agresiv;
- la un moment dat unul dintre agenții de la poliția locală a început să filmeze cu telefonul personal;
- a formulat o sesizare la Poliția Locală împotriva d-nei agent M.A., însă din cercetările formale ale directorului instituției a rezultat ca aceasta nu a acționat greșit și că s-a comportat corespunzător; cu toate acestea, din discuția purtată personal cu acesta, directorul DGPL și-a cerut scuze pentru tot ce s-a întâmplat.

31. În final, petenta susține că este un cetățean al României și că indiferent de culoarea pielii, de rasă, de etnie sau de zona în care locuiește, trebuie să i se respecte drepturile legale și să fie protejată de organele de poliție și nu să fie jignită, amenințată de agenții de poliție.

Sușinerile părților reclamate

Sușinerile Direcției Generale Poliția Locală

32. Prin punctul de vedere înregistrat sub nr. 4886/29.06.2021, partea reclamată susține că în data de 28.04.2021 petenta a înaintat Direcției Generale Poliția Locală Constanța o adresă (*înregistrată la Primăria mun. Constanța cu nr. S2081/28.04.2021*) prin care a depus plângere cu privire la faptul că în data de 28.04.2021, în jurul orelor 12.30, a fost agresată verbal și i s-au adus injurii de către

polițistul local Mina Andreea Daniela, fiind subestimată pe fondul culorii pielii și a faptului că locuiește într-un cartier social.

33. Partea reclamată susține că, în urma verificărilor efectuate în evidențele Direcției Generale Poliția Locală Constanța, a reieșit faptul că pe data de 28.04.2021, în intervalul orar 06.00-14.00, polițiștii locali M.A. și M.I., au fost repartizați să desfășoare activități de control pe mijloacele de transport public local, în colaborare cu lucrători ai CT BUS S.A.

34. Partea reclamată susține că, în scopul instrumentării sesizării depusă de către petentă, la data de 09.05.2021, polițistului local M.A.D. i s-a solicitat un raport cu privire la această situație, fiind înaintat raportul nr. 85545/09.05.2021, în care angajatul D.G.P.L. susține faptul că persoanei în cauză nu i-au fost adresate expresii jignitoare și că polițistul a dat dovada de imparțialitate, perseverență și profesionalism.

35. În continuare, partea reclamată susține că la data de 14.05.2021 polițistul local M.I., ce a desfășurat activități în echipă cu polițistul local M.A.D., a înaintat un raport cu privire la situația de fapt, din care rezultă că polițistul local M.A.D. nu a avut un comportament indecent față de persoana respectivă, ci doar a discutat cu aceasta pe un ton ferm, dând dovadă de profesionalism.

36. Partea reclamată precizează că în data de 11.05.2021 a fost înregistrată (sub nr. 86856) adresa nr. 544261 a Secției 2 Poliție Constanța, prin care a fost înaintată sesizarea numitei E.G., la finalul căreia se menționează că discuțiile contradictorii nu au fost făcute cu agentul M.A.D., ci cu unul din colegii dumneai.

37. Partea reclamată menționează că atât petenta cât și polițistul local M.A.D. au pus la dispoziția șefului Serviciului Ordine Publică Nord, T. C. D., câte o înregistrare video, iar după vizionarea acestor materiale nu s-a putut stabili cu exactitate dacă aspectele semnalate sunt conforme realității.

38. Partea reclamată arată că în data de 12.05.2021 D.G.P.L. a emis răspunsul RS/2081/12.05.2021 către petentă, în care s-a stipulat că nu există probe suficiente care să incrimineze pe polițistul local M.A.D., iar în cazul în care există persoane cunoscute de petentă, ori alte mijloace de probă ce pot atesta situația de fapt, să se adreseze Comisiei de Disciplină din cadrul Primăriei Municipiului Constanța, după activarea acesteia și în termenul de prescripție prevăzut de legislația în vigoare.

39. Partea reclamată arată că, în data de 17.06.2021, petenta a înregistrat la Primăria Municipiului Constanța formularul privind audiențele la directorul de direcție cu nr. 121103/17.06.2021, în care solicita măsuri cu privire la conduita unui polițist local, audiența având loc pe data de 24.06.2021, ocazie cu care i-au fost prezentate rezultatele verificărilor efectuate în scopul soluționării sesizării acesteia.

40. Partea reclamată menționează că pe numele petentei, în evidențele Direcției Generale Poliția Locală Constanța, figurează aplicate un număr de 4 sancțiuni contravenționale pe anul 2021, toate pentru încălcarea prevederilor art. 45 alin. 2 din Legea 92/2007 (mai exact două înainte de data reclamată și una ulterior acestei date).

41. Partea reclamată susține că polițiștii locali sunt instruiți zilnic, la intrarea în serviciu, să adopte o conduită profesională corespunzătoare unui funcționar public, iar pe timpul intervenției să folosească un ton ferm, dar respectuos, în conformitate cu prevederile O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, având obligația de a-și

desfășura activitatea pe baza principiilor legalității, încrederii, previzibilității, proximității și proporționalității, deschiderii și transparenței, eficienței și eficacității, răspunderii și responsabilității, imparțialității și nediscriminării și de a respecta demnitatea funcției publice deținute, corelând libertatea dialogului cu promovarea intereselor instituției publice în care își desfășoară activitatea.

42. Partea reclamată a atașat următoarele documente: adresa nr. S2081/28.04.2021; răspunsul nr. RS2081/12.05.2021; raportul polițistului local M. A. D.; raportul polistului local M. I.; petiția nr. 544261/04.05.2021 către Secția 2 Poliție; adresa nr. 86856 a Secției 2 Poliție către Direcția Generală Poliția Locală Constanța; înregistrările video.

Sușinerile d-nei M. A. D.

43. Prin punctul de vedere înregistrat sub nr. **4884/29.06.2021**, partea reclamată a depus Raportul din data de 28.04.2021 adresat Direcției Generale Poliția Locală – Primăria Municipiului Constanța.

44. În Raportul din data de 28.04.2021 se precizează următoarele:

„În ziua ziua de 28.04.2021 am fost repartizată pentru a-mi efectua serviciu în cadrul acțiunii Ct bus privind depistarea persoanelor ce călătoresc fără titlu de călătorie valabil, împreună cu lucrătorii repartizați pentru control, în zona Kaufland de pe bulevardul Aurel Vlaicu. Aflându-mă în exercitarea atribuțiilor de serviciu în jurul orelor 12, în urma unui control efectuat de către lucrătorii ct bus în ceea ce privește validarea tichetelor de călătorie pe linia 44, a fost depistată o persoană de sex femeiesc ce nu deținea titlu de călătorie valabil, fapt pentru care a fost coborâtă din autobuz în vederea stabilirii identității sale și sancționării contravenționale.

În urma verificărilor efectuate am constatat că se numește E. G., domiciliată pe Aleea Umanității, nr.1, bl. HC13. ap. 41, persoana în cauză menționând că lucrează la Protecția Copilului, dar neputând demonstra acest lucru.

Numitei i s-a adus la cunoștință faptul că va fi sancționată, iar în timp ce scriam procesul verbal aceasta a devenit reclacitrantă, începând să-mi adreseze cuvinte și expresii jignitoare respectiv „ai doar 2 clase”, „te-ai angajat pe pile și tot așa o să zbori, „o să am eu grijă de tine”, începând să denigreze instituția unde lucrez și să mă amenințe.

Ulterior, am început să-i prezint procesul verbal de sancționare, moment în care aceasta a încercat să-mi sustragă clipbordul în care se aflau procesele verbale precum și alte documente, menționând faptul că ea știe mai bine legea decât mine, eu având 2 clase și că ea își va scrie mențiunile.

I-am solicitat pe un ton ferm dar politicos să înceteze și totodată îi citeam conținutul procesului verbal de contravenție, aceasta a început să țipe motivând faptul că ea are probleme de sănătate și a preferat să se așeze pe scaun pentru a-și odihni spatele și nu a apucat să composteze biletul, iar tot ce fac eu este un abuz.

Menționez faptul că nu i-am adresat cuvinte și expresii jignitoare numitei, dând dovadă de imparțialitate, perserverență și profesionalism.”

IV. Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil/ jurisprudența

45. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

- art. 2 alin.1: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*
- art. 20 alin.6: *”Persoana interesată va prezenta fapte pe baza cărora poate fi prezumată existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament. În fața Colegiului director se poate invoca orice mijloc de probă, respectând regimul constituțional al drepturilor fundamentale, inclusiv înregistrări audio și video sau date statistice”.*
- art. 15: *“Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”*

Constituția României, revizuită;

- art. 15 alin. (1) – Universalitatea: *„Cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.”*
- art. 16: *“(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. (2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)”*
- art. 20 - Tratatul internațional privind drepturile omului: *„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte. (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.”*
- art. 21 – Accesul liber la justiție: *„(1) Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime. (2) Nici o lege nu poate îngreuna exercitarea acestui drept. (3) Părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil. (4) Jurisdicțiile speciale administrative sunt facultative și gratuite.”*
- art.126: *“(1) Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege. (2) Competența instanțelor judecătorești și*

procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege. (3) Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale.”

Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;

- art. 14 - Interzicerea discriminării: *“Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasa, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice alta situație.”*

Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale;

- art. 6 pct. 1: *“Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul la muncă ce cuprinde dreptul pe care îl are orice persoană de a obține posibilitatea să-și câștige existența printr-o muncă liber aleasă sau acceptată și vor lua măsuri potrivite pentru garantarea acestui drept.”*

Directiva 2000/78/CE din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă

- art. 1 - Obiectivul: *„Prezenta directivă are ca obiectiv stabilirea unui cadru general de combatere a discriminării pe motive de apartenență religioasă sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală, în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, în vederea punerii în aplicare, în statele membre, a principiului egalității de tratament.”*
- art 2 - Conceptul de discriminare, alin. 3: *“Hărțuirea este considerată o formă de discriminare, în sensul alineatului (1), atunci când se manifestă un comportament indezirabil legat de unul din motivele prevăzute la articolul 1, care are ca obiectiv sau ca efect lezarea demnității unei persoane și crearea unui mediu de intimidare, ostil, degradant, umilitor sau ofensator. În acest context, noțiunea de hărțuire poate fi definită în conformitate cu legislațiile și practicile naționale ale statelor membre.”*

V. Principiile de analiză

46. Potrivit art. 2 alin.1 din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, **pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:**

- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile;
- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege.

47. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci când se induc distincții între situații analoge și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că, pentru ca o

asemenea încălcare să se producă, „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nicio justificare obiectivă sau rezonabilă.”

48. În practica jurisdicțională a Curții Constituționale s-a statuat în mod constant că principiul egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice nu presupune uniformitate ci, dimpotrivă, soluții diferite pentru situații diferite. Principiul egalității impune, de aceea, un tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite, în caz contrar el presupunând un drept la diferențiere (*Decizia nr. 6/1996, publicată în M.Of. nr. 23/1996*).

49. Potrivit O.G. nr. 137/2000, republicată, una dintre condițiile pentru ca o faptă să fie discriminatorie este lipsa unei justificări obiective, legitime, necesară sau proporțională în aplicarea tratamentului diferențiat.

50. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie criteriul interzis de legiuitorul național prin art. 2 alin 1, textul de lege prezentând sub forma unei enumerări cu caracter determinat criteriul de „rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată”; caracterul neexhaustiv al enumerării este dat de însăși sintagma „sau orice alt criteriu” alăturată criteriilor exprese, sintagmă care oferă posibilitatea reținerii oricărui alt criteriu nespecificat de lege, dar care este materializat ca fapt determinant în săvârșirea unei fapte de discriminare. Criteriul, în raport cu elementele constitutive ale discriminării, astfel cum este definit în art. 2 din O.G. nr. 137/2000, trebuie interpretat în sensul existenței sale ipso facto, ca circumstanță concretizată, materializată, constituind însăși cauza actului sau faptului discriminatoriu și care, în situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării.

51. Conform cazuisticii CEDO, criteriile trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (*Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei*, 7 decembrie 1976, §56). „Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelorora care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele” (*Clift împotriva Regatului Unit*, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „orice altă situație” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (*Clift împotriva Regatului Unit*, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (*Clift împotriva Regatului Unit*, 13 iulie 2010, §62).

52. Discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratament diferențiat) și impun a analiza un criteriu interzis invocat de petent, care constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate.

53. De asemenea, o faptă poate fi considerată faptă de discriminare dacă atinge un drept, oricare dintre cele garantate de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională.

54. În concluzie, pentru ca o faptă să fie calificată ca fiind faptă de discriminare trebuie să îndeplinească cumulativ mai multe condiții:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin deosebire, excludere, restricție sau preferință (existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile);
- existența unui criteriu de discriminare, potrivit art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată; potrivit legii, criteriile de discriminare sunt: rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu;
- tratamentul diferențiat să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a unui drept recunoscut de lege;
- tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop să nu fie adecvate și necesare.

55. Astfel, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis.

56. Curtea Europeană de Justiție a arătat că, potrivit principiului inversării sarcinii probei, revine reclamantului sarcina de a stabili, în fața instanței naționale, o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe pe baza unuia dintre criteriile interzise (*n.n. în cauza Coleman o discriminare pe criteriul de dizabilitate, în cauza Centrum o discriminare pe criteriu de origine rasială sau etnică*). Adaptarea normelor privind sarcina probei se impune de îndată ce există o prezumție de discriminare. În cazul în care reclamantul ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe împotriva sa, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină părților din acțiunea principală, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, părțile menționate ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe unul din motivele interzise (*a se vedea Curtea Europeană de Justiție, cauza S. Coleman, ECJ, C-303/06, hotărârea din 17 iulie 2008, cauza Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding v. Firma Feryn NV, C-54/07, hotărârea din 10 iulie 2008*).

VI. Aplicarea principiilor la speță. Motivele de fapt și de drept

57. În fapt, examinând conținutul petiției, Colegiul director reține că este chemat să se pronunțe cu privire la conținutul unor acte sau fapte care îmbracă

forma unor afirmații de natura unor expresii jignitoare („doar e din Henry Coandă, cum dracu să își facă bilet?“).

58. În drept, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, precum și având în vedere atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul analizează în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în primă instanță, elementele art. 2 alin. 1 al O.G. nr. 137/2000, republicată. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2 alin. 1, articol care definește discriminarea, orice deosebire, excludere, restricție sau preferință trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile protejate de legiuitor și trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile, dar care sunt tratate în mod diferit datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

59. În privința obiectului petiției dedus soluționării, Colegiul director reține că petenta ar fi fost jignită de către polițistul local M.A.D. în data de 28.04.2021, în jurul orelor 12.30, în contextul unei activități de control pe mijloacele de transport public local, printr-o afirmație prin care se face referire la cartierul social către care/din care petenta se deplasa într-un mod umilitor („doar e din Henry Coandă, cum dracu să își facă bilet?“).

60. Colegiul director reține faptul că, în situația în care C.N.C.D. este sesizat cu privire la conținutul unor acte sau fapte care îmbracă forma unor afirmații exprimate prin cuvinte, obiectul dedus soluționării petiției este circumscris analizei afirmațiilor în cauză, ceea ce presupune, în prima instanță, constatarea existenței afirmațiilor și examinarea întregului complex de împrejurări în care cuvintele au fost rostite și în ultimă instanță constatarea conținutului afirmațiilor sub aspectul incidenței sau nu a prevederilor Ordonanței de Guvern nr.137/2000, republicată. Astfel, în aprecierea tratamentului diferențiat, adresarea de jigniri și/sau epitete aduse petentei trebuie analizate în contextul în care au fost făcute, precum și impactul, efectul acestora. A analiza o sintagmă și a disocia înțelesul ei de orice împrejurări în legătură cu aceasta ar presupune izolarea artificială a unui aspect particular și abstracția întregului context, ceea ce ar fi de natură a induce posibile erori de interpretare.

61. Colegiul director reține în analiza sa criteriul etnie ca și criteriu de discriminare având în vedere că petenta susține că are pielea închisă la culoare și că majoritatea locuitorilor cartierului social Henry Coandă din Constanța sunt de etnie romă. În acest sens, Colegiul director reține faptul că, deși petenta nu s-a autoidentificat ca fiind de etnie romă, acesta ar putea fi subiectul unei fapte de discriminare dacă ar fi asociată cu o persoană aparținând respectivei categorii de persoane, deși nu face parte din aceasta, astfel cum însăși Curtea Europeană de Justiție a decis că persoanele pot fi supuse discriminării chiar dacă acestea nu pretind a fi membri ale unei categorii protejate, dacă ele sunt supuse unui tratament inegal pe motiv de asociere a lor cu o categorie protejată (Cazul S. Coleman c. Attridge Law și Steve Law C-303/0 ECJ).

62. Colegiul director reține că, pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, afirmațiile - obiect al prezentei analize, ar trebui să îmbrace forma unui comportament care are ca scop sau vizează atingerea

demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de o caracteristică protejată de lege a acestora - astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

63. Prin raportare la art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, în mod evident, probată, o afirmație precum cea supusă prezentei analize reprezintă o afirmație rasistă, care încalcă dreptul la demnitate al persoanelor de etnie romă, în cazul în care date statistice oficiale demonstrează că majoritatea populației din cartierului social Henri Coandă din Tomis Nord Constanța este de etnie romă. Într-o asemenea ipoteză, se poate reține un comportament activ, concretizat în afirmații care au un conținut bazat pe asocieri etnice în strânsă legătură cu un comportament reprobabil (*spre exemplu, cei din cartierul Henry Coandă, care sunt romi, nu plătesc bilet tocmai pentru că se știe că romii sunt persoane reprobabile, hoți, certați cu legea, etc*), care luate împreună, în general, denotă o stare față de care oamenii manifestă dispreț sau dezaprobare, lezând demnitatea umană.

64. Colegiul Director reiterează faptul că, în jurisprudența Curtii Europene a Drepturilor Omului, s-a statuat că *„o importanță specială trebuie acordată discriminării rasiale și că a diferenția un grup de persoane sub aspectul tratamentului bazat pe rasă, poate constitui, în anumite circumstanțe, o formă specială de afront adusă demnității umane”*. Astfel, *„tratamentul diferențiat aplicat unui grup de persoane datorită rasei poate fi capabil a constitui tratament degradant în circumstanțe în care tratamentul diferențiat pe baza altor criterii, precum limba, nu ar pune astfel de probleme”* (Comis. EDH, cauza Asiaticilor Est Africani v. Marea Britanie, no. 4403/70, 14.12.1973, în același sens vezi CEDO, cauza Cyprus v. Turkey, (2002) 35 EHRR 30, para. 308-310, cauza Moldovan and others v. Romania, Judgment No. 2, 12 July 2005).

65. Cu privire la obiectul petiției, Colegiul director reține susținerile petentei potrivit cărora timp ce polițistul local M.A.D. îi verifica datele din actul de identitate, aceasta a constatat că este locatară în Henry Coandă, constatare pe care a adus-o la cunoștința colegului ei într-un mod jignitor (*„doar e din H.C., cum dracu să își facă bilet?”*), etichetând-o astfel pe petentă pe motiv că este locatar al cartierului Henry Coandă.

66. În privința aspectelor sesizate de către petentă, Colegiul director reține susținerile părții reclamate potrivit cărora la nivelul Direcției Generale Poliția Locală Constanța s-au efectuat cercetări cu privire la susținerile petentei, în baza plângerii depusă de aceasta, ocazie cu care au fost solicitate rapoarte polițiștilor locali aflați la fața locului, M. A. D. și M. D.-I. În continuare, Colegiul director reține susținerile părții reclamate potrivit cărora, în cadrul verificărilor efectuate, D.G.P.L. a coroborat rapoartele polițiștilor locali (*rapoarte în care se precizează că polițistul M.A.D. a dat dovada de imparțialitate, perseverență și profesionalism în relație cu petenta E. G.*) cu înregistrările video-audio depuse atât de către petentă cât și de polițistul local M.A.D., concluzionând că nu s-a putut stabili cu exactitate dacă aspectele semnalate sunt conforme realității.

67. Raportat la materialul probatoriu existent la dosarul cauzei, Colegiul director reține faptul că petenta a depus la dosarul cauzei o probă video-audio din care reiese că petenta este angajată într-un dialog cu polițistul local M.A.D. Analizând proba video-audio, Colegiul director constată că filmarea a fost făcută după momentul presupuselor afirmații discriminatorii, nereieșind faptul că agentul local ar fi avut un limbaj jignitor și

desconsiderant la adresa petentei; mai mult decât atât, din dialogul purtat de către petentă cu polițistul local reclamat, nu reiese că petenta ar fi fost intimidată de către reprezentanții D.G.P.L. De asemenea Colegiul director constată că la dosarul cauzei nu s-au depus alte mijloace de probă care să poată fi coroborate cu respectivul material video-audio astfel încât să rezulte informațiile care lipsesc.

68. Ca urmare, Colegiul director se raportează din nou la prevederile art. 20 alin. 6 din O.G. nr. 137/2000 republicată, care reglementează sarcina probei în materia nediscriminării, reținând că sarcina probei este împărțită¹ între petent și reclamat, în sensul că petentului îi revine sarcina să dovedească existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări, iar părții reclamate îi revine sarcina de a demonta prezumția de discriminare, în caz contrar urmând să răspundă pentru săvârșirea faptei de discriminare. Trebuie subliniat faptul că, conform legislației specifice în materie, în sarcina petentului cade obligația de a proba săvârșirea unor fapte, fapte probate la nivel de certitudine. Astfel, deși legiuitorul a stabilit că obligația de răsturnare a sarcinii probei incumbă părții reclamate (*obligație care constă în dovedirea prin orice mijloc de probă faptul că aspectele menționate în petiție nu reprezintă fapte de discriminare sau că presupusele fapte de discriminare au o justificare obiectivă*), totuși acesta nu înlătură obligația petentului de a administra probele necesare și utile în a forma convingerea existenței unui tratament discriminatoriu, care să fie influențat de un criteriu determinat sau determinabil și care să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării unui drept.

69. Având în vedere considerentele de mai sus, analizând înscrisurile dosarului, Colegiul director constată că la dosarul cauzei nu au fost depuse probe care să dovedească existența premiselor săvârșirii faptei de discriminare sesizate, mai exact un comportament al părții reclamate care să conducă la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv și care să fi lezat dreptul la demnitate al petentei în baza unui criteriu protejat de lege.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR

¹ Împărțirea sarcinii probei este un principiu aplicat ferm în domeniul discriminării de către Curtea Europeană de Justiție (ex.: *Vasiliki Nikoloudi împotriva Organismos Tilepikoinonion Ellados AE*, 10 martie 2005, *Regina împotriva Secretary of State for Employment, ex parte Nicole Seymour-Smith și Laura Perez*, 9 februarie 1999, *B. F. Cadman împotriva Health & Safety Executive*, 3 octombrie 2006, *Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding împotriva Firma Feryn NV*, 10 iulie 2008, *Jämställdhetsombudsmannen împotriva Örebro läns landsting*, 30 martie 2000). Acest principiu este aplicat și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, spre exemplu în cauzele: *D.H. și alții împotriva Cehiei*, 13 noiembrie 2007, *Sampanis și alții împotriva Greciei*, 5 iunie 2008, *Horváth și Kiss împotriva Ungariei*, 29 ianuarie 2013.

HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele prezentate nu reprezintă discriminare, conform art. 2 alin. 1 al O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată; **faptele sesizate nu se confirmă.**

2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări

ASZTALOS Csaba Ferenc – Membru

BABUȘ Radu - Membru

BĂNICĂ Claudia Cerasela – Membru

DIACONU Adrian Nicolae - Membru

GRAMA Horia – Membru

JURA Cristian – Membru

MOȚA Maria - Membru

OLTEANU Cătălina - Membru

POPA Claudia Sorina – Membru

RAIU Cătălin Valentin– Membru

SULIMAN Secyl – Membru

(mandat încetat cf. decizie C.C.R. nr. 41/2023, M.O. 227/20.03.2023)

Redactată și motivată C.O./S.M.D.

Data redactării: 21.07.2023

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu